

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ УРЕДБЕ

Материјални правни основ за доношење ове уредбе садржан је у члану 30. став 3. и члану 31. став 4. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15 - др. закон, 83/18, 9/20, 62/23 и 19/25) по којима управљање ваздушним простором, као и концепт флексибилног коришћења ваздушног простора ближе прописује Влада. Формални правни основ садржан је у члану 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 - исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 - УС, 72/12, 7/14 - УС, 44/14 и 30/18 - др. закон), по коме Влада уредбом подробније разрађује однос уређен законом, у складу са сврхом и циљем закона.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ УРЕДБЕ И ЦИЉЕВИ КОЈИ СЕ ОСТВАРУЈУ

Доношењем ове уредбе уређује се управљање ваздушним простором Републике Србије, којим се, применом концепта флексибилног коришћења ваздушног простора, обезбеђује ефикасно коришћење тог простора. Флексибилно коришћење ваздушног простора је концепт којим се ваздушни простор посматра као недељива целина и свакодневно прилагођава потребама корисника ваздушног простора. Овај концепт обезбеђује постизање најефикаснијег коришћења ваздушног простора од стране како цивилних ваздухоплова тако и од стране војних и полицијских ваздухоплова. Уређењем ове материје доприноси се не само ефикасности ваздушног саобраћаја, већ и његовој безбедности.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Предлога уредбе уређује се њен предмет: ова уредба прописује управљање ваздушним простором, као и концепт флексибилног коришћења ваздушног простора Републике Србије.

У **члану 2.** Предлога уредбе дата су значења израза који се користе у тексту уредбе.

Чланом 3. Предлога уредбе се дефинише примена концепта флексибилног коришћења ваздушног простора и његова заснованост на три нивоа управљања ваздушним простором (стратешком, пре-тактичком и тактичком нивоу).

Чланом 4. Предлога уредбе се одређује стратешки ниво управљања ваздушним простором, који се одвија у оквиру Националног ваздухопловног комитета. Оснивање овог повремениог радног тела Владе предвиђено је Законом о ваздушном саобраћају, а сам Комитет је основан још 2013. године, доношењем Одлуке о образовању Националног ваздухопловног комитета („Службени гласник РС”, број 106/13).

Чланом 5. Предлога уредбе се ближе одређује пре-тактички ниво управљања ваздушним простором, који се одвија у оквиру јединице за управљање ваздушним простором (АМС). Ставом 1. овог члана дефинишу се послови који чине пре-тактички ниво управљања, док се ставом 2. прописује да се сви ти послови морају окончати најкасније један радни дан пре отпочињања активности које захтевају алокацију ваздушног простора.

Члан 6. Предлога уредбе се бави формирањем и саставом јединице за управљање ваздушним простором (*АМС*). Ова јединица је успостављена, сходно члану 35. Закона о ваздушном саобраћају, уговором о цивилно-војној координацији који су закључили Министарство одбране и *SMATSA doo Beograd*, као пружалац услуга у ваздушној пловидби. Чланове цивилног дела *АМС*-а одређује овлашћени пружалац услуга у ваздушној пловидби, а чланове војног дела *АМС*-а одређује министарство надлежно за послове одбране. С обзиром да је чланом 34. став 3. Закона о ваздушном саобраћају прописано да јединица за управљање ваздушним простором може да обавља послове алокације ваздушног простора других држава, Предлогом уредбе се предвиђа да у том случају у раду *АМС*-а по потреби могу да учествују и представници других држава које су *АМС*-у повериле, у складу са одговарајућим уговорима, алоцирање свог ваздушног простора. Овим чланом Предлога уредбе се такође предвиђа да услове за рад и неопходне техничке системе и уређаје за подршку за потребе обављања послова *АМС*-а обезбеђује овлашћени пружалац услуга у ваздушној пловидби (*SMATSA doo Beograd*).

Чланом 7. Предлога уредбе се детаљно описују послови који се обављају у оквиру јединице за управљање ваздушним простором (*АМС*).

Чланом 8. Предлога уредбе дефинише се алоцирани ваздушни простор, као део ваздушног простора који је привремено додељен кориснику ваздушног простора за обављање одређених активности и заштитна зона око тог простора. Ставом 2. се предвиђа да ваздушни простор може да буде алоциран у виду *ad-hoc* зоне (ова зона није претходно одређена и публикована) или у виду привремено издвојеног или привремено резервисаног дела ваздушног простора, који је утврђен прописом о привремено издвојеним или привремено резервисаним деловима ваздушног простора (стога је реч о унапред дефинисаним и објављеним зонама).

Члан 9. Предлога уредбе дефинише субјекте који су овлашћени да поднесу *АМС*-у захтев за алокацију ваздушног простора: Министарство одбране, МУП, Директорат, а уз претходно одобрење Директората то могу учинити и оператер система беспилотног ваздухоплова који обавља операције у посебној или сертификованој категорији и друго физичко или правно лице.

Чланом 10. Предлога уредбе се детаљније уређује начин и рокови за подношење захтева за алокацију ваздушног простора. Образац захтева се даје у Прилогу 1. уредбе, док су рокови за алокацију *ad-hoc* зоне дати у Прилогу 2. и зависе од врсте планиране активности због које се тражи алокација ваздушног простора. Овим чланом се предвиђају и субјекти (Министарство одбране, МУП, Директорат) који могу поднети предметни захтев и након истека прописаног рока уколико то захтева јавни интерес, у ком случају ће им захтев бити уважен, осим ако би то утицало на безбедност ваздушног саобраћаја. Када је реч о роковима за алокацију зона које не спадају у *ad-hoc* зоне (алокација привремено резервисаних и привремено издвојених делова ваздушног простора) упућује се да су ти рокови одређени другим прописом - Уредбом о привремено резервисаним и привремено издвојеним деловима ваздушног простора.

Чланом 11. Предлога уредбе се уређује начин на који *АМС* доноси одлуку о алокацији по поднетом захтеву. Одлуком о алокацији одређује се простор и време активирања *ad-hoc* зоне или привремено издвојеног или привремено резервисаног дела ваздушног простора. *Ad-hoc* зона може бити намењена за искључиво коришћење од стране одређеног корисника ваздушног простора (*ad-hoc TSA*) или може, по одобрењу јединице контроле летења, бити доступна и другим корисницима ваздушног простора (*ad-hoc TRA*).

У одлуци о алокацији ваздушног простора *АМС* одређује хоризонталну заштитну зону (изражену у наутичким миљама) и вертикалну заштитну зону (изражену у стопама) на основу Прилога 2. ове уредбе. Наведене заштитне зоне зависе од категорије приоритета у коју је сврстана активност због које се алоцира ваздушни простор.

Чланом 12. Предлога уредбе уређују се правила приоритета за алокацију ваздушног простора у ситуацијама када се захтеви за алокацију, поднети од стране овлашћених субјеката, преклапају временски или просторно. Наиме, Прилогом 2. ове уредбе су активности (због којих је потребно извршити алокацију ваздушног простора) разврстане у категорије од К1 до К14, при чему категорија К1 има највиши степен приоритета, а категорија К14 најнижи степен приоритета. Ова категоризација се примењује како на активности које се обављају у *ad-hoc* зонама, тако и на активности које се обављају у привремено издвојеним или привремено резервисаним деловима ваздушног простора. У случају да оба поднета захтева припадају истој категорији приоритета, *АМС* ће преговарати са подносиоцима захтева како би се дошло до решења које омогућава задовољење оперативних потреба оба корисника за ваздушним простором, а ако то није могуће постићи, предност се даје захтеву који је раније поднет.

Чланом 13. Предлога уредбе регулише се начин обавештавања о одлуци о алокацији ваздушног простора, као и поступци у случају отказивања активности због којих је захтевана алокација. О донетој одлуци о алокацији корисници ваздушног простора се обавештавају посредством националног плана коришћења ваздушног простора (*NUP*), плана коришћења ваздушног простора (*AUP*) или објављених *NOTAM*-а (Хитних ваздухопловних обавештења). У случају отказивања планираних активности, корисник на чији захтев је донета одлука о алокацији, обавезан је да о томе одмах информисе *АМС*, који у том случају поништава предметну одлуку о алокацији ваздушног простора.

Члан 14. Предлога уредбе детаљно уређује објављивање националног плана коришћења ваздушног простора (*NUP*), плана коришћења ваздушног простора (*AUP*), као и ажурираног плана коришћења ваздушног простора (*UUP*).

Члан 15. Предлога уредбе дефинише тактички ниво управљања ваздушним простором као активирање, деактивирање или реалокацију дела ваздушног простора на дан извођења операција („D” дан), који је *АМС* претходно алоцирао и објавио. У случају да су *АМС* и надлежна јединица контроле летења на дан извођења операција обавештени о отказивању планиране активности од стране корисника, дужни су да претходно алоцирани ваздушни простор одмах учине доступним осталим корисницима ваздушног простора. Овим чланом Предлога уредбе прописују се и случајеви у којима надлежна јединица контроле летења може привремено или трајно прекинути активности у алоцираном ваздушном простору.

Чланом 16. Предлога уредбе успоставља се обавеза корисника ваздушног простора за поштовањем алоцираног простора. Субјекат на чији захтев је алоциран ваздушни простор је дужан да тај простор користи у складу са одлуком *АМС*-а о алокацији ваздушног простора и да не нарушава унутрашње границе заштитне зоне тог простора. Са друге стране, пилоти ваздухоплова који лете по правилима за визуелно летење и оператери *UAS*-а су дужни да поштују објављене спољашње границе заштитне зоне алоцираног ваздушног простора. Када је реч о ваздухопловима који лете по правилима за инструментално летење, они морају да поштују инструкције надлежне јединице контроле летења која се стара о томе да тим инструкцијама спречава улазак у заштитну зону ваздухоплова.

Члан 17. Предлога уредбе садржи казнене одредбе за непоштовање одредаба ове

уредбе и прописује се распон новчаних казни које се могу изрећи правном лицу, одговорном лицу у правном лицу, предузетнику и физичком лицу за прекршаје прописане овом уредбом.

Чланом 18. Предлога уредбе предвиђа се престанак важења претходног прописа - Уредбе о управљању ваздушним простором („Службени гласник РС”, бр. 86/19 и 120/20).

Чланом 19. Предлога уредбе предвиђа се да уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а да ће се примењивати почев од 29. октобра 2026. године.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ УРЕДБЕ

За спровођење ове уредбе није потребно обезбедити средства у Буџету Републике Србије.